

Jaarverslag KNNV, Afdeling Amersfoort e.o. 2014/2015

Als een van de weinige afdelingen van de KNNV vertoont de afdeling Amersfoort e.o. groei. Deze groei is vooral het resultaat van de Natuuracademie, de cursus determineren en de aansluiting van een vleermuizenwerkgroep bij de afdeling.

Het afgelopen jaar is ook bijzonder omdat zowel op landelijk als plaatselijk niveau gesprekken hebben plaatsgevonden over het samenvoegen van KNNV en IVN. Op landelijk niveau zou een samengaan binnen één á twee jaar gerealiseerd moeten worden. Op plaatselijk niveau heeft er in het voorjaar van 2015 een eerste kennismakingsgesprek plaatsgevonden tussen de besturen van IVN en KNNV Amersfoort.

Het is verheugend vast te mogen stellen dat niet alleen het aantal leden toeneemt maar ook het aantal werkgroepen. In het afgelopen verenigingsjaar is er naast de nachtvlindergroep onder leiding van Alice van Hunnik ook een dagvlindergroep gestart onder leiding van Marian Marseille en Jan van Asselt. Een werkgroep vleermuizen, die drie jaar lang voor de gemeente Amersfoort een onderzoek heeft gedaan naar vleermuizen kraamkamers, heeft besloten zich aan te sluiten bij onze afdeling. Deze werkgroep staat onder leiding van Erik Broer. Theo van de Water onderzoekt of de oprichting van een poelenwerkgroep tot de mogelijkheden behoort. Ook onder zijn leiding zijn er determinatieavonden georganiseerd. Deze zijn bijzonder succesvol te noemen. Om de determinatieavonden een meer structureel karakter te geven, heeft het bestuur besloten deze activiteit in de vorm van een werkgroep (onder leiding van Theo van de Water) voort te zetten. De plantenwerkgroep heeft onder leiding van Arie van den Bremer weer een aantal planteninventarisaties uitgevoerd en daarover rapporten gepubliceerd. De vogelwerkgroep is onder leiding van Henk Bokkers nieuw leven ingeblazen en organiseerde een groot aantal excursies.

Zondagochtendwandelingen

Lange tijd organiseerde Bart Iping zondagochtendwandelingen waarbij leden van de afdeling aandacht hadden voor alles wat groeit en bloeit in de natuur. Het aardige van deze wandelingen is dat er altijd wel iemand mee gaat die iets meer weet van vogels, planten, insecten, korstmossen, paddenstoelen..... Daardoor hebben de zondagochtendwandelingen toch altijd een ander karakter dan de excursies van de verschillende werkgroepen. In 2014 vertrok Bart Iping naar Frankrijk en bestond de vrees dat hiermee ook een einde zou komen aan deze wekelijkse tochten. Gelukkig werd Marijke Vos, een van de vaste deelnemers, bereid gevonden de organisatie (planning locaties, route en bijzonderheden in algemene zin; inclusief koffie, thee en koekje) van de werkgroep op zich te nemen. Dat heeft tot een aantal succesvolle wandelingen geleid. De starttijd van de wandelingen is zondagochtend 8.00 uur. In tegenstelling met het verleden is het niet meer wekelijks maar tweewekelijks en met inachtneming van een zomer- en een winterpauze.

Verslagen werkgroepen

Plantenwerkgroep

De werkgroep had een deelnemerslijst met ca. 20 leden. Tijdens veldwerkbijeenkomsten waren er tussen de 3 en 8 leden aanwezig.

Oud-Leusden

In 2013 is een vegetatieonderzoek uitgevoerd in het gebied Oud-Leusden op verzoek van de gemeente Amersfoort. Het onderzoek is eind 2013 afgerond en in maart 2014 heeft het CNME het resultaat gepubliceerd in een rapport.

Heiligenbergerbeek

Heel 2014 is gewerkt is aan het Project Heiligenbergerbeek. Dit was ook een verzoek van de gemeente Amersfoort. Er is drie keer, over de hele lengte tussen de A28 en Park Randenbroek, gezocht naar voorkomende planten en hun abundantie. Het streven van de vereniging is thans om naast vegetatieonderzoek parallel ook andere onderzoeken uit te voeren en zo meer leden te betrekken bij veldonderzoek. Bij dit project is dat gebeurd voor de onderwerpen:.

- Vogels.
- Bodem
- Historie en waterhuishouding
- Korstmossen
- Insecten

Muurvarens Vathorst

In 2014/2015 werd op verzoek van de gemeente Amersfoort een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van muurvarens op de kademuren van de deelwijk De Laak binnen de wijk Vathorst. De plantenwerkgroep werd daarbij bijgestaan door varenskundige Harry Roskam. Naast de varens zijn ook de hogere vaatplanten in beeld gebracht. Het rapport over de muurvarens in Vathorst zal op korte termijn verschijnen

Pleisterplaats

Eind 2013 is op verzoek van de gemeente Leusden een eerste inventarisatieronde gedaan in het kleine natuurgebiedje "De Pleisterplaats" naast het voormalige kantoor van het Waterschap. In 2014 is door de gemeente rigoures ingegrepen in het gebied. Nagenoeg alle begroeiing werd verwijderd en poelen opnieuw uitgegraven. De planteninventarisatie kon daardoor niet worden afgerond. Het waterschap heeft toegezegd monitorgegevens uit het verleden ter beschikking te stellen. Publicatie van een rapport zal waarschijnlijk pas volgend jaar plaatsvinden.

Arie van den Bremer

Werkgroep Nachtvinders

Afgelopen jaar kon de nachtvlinderwerkgroep weer terecht aan de Hessenweg, bij Ineke van Dijk. Daar kwam de werkgroep al ruim 20 jaar. In een schuur, achter in het land stonden de spullen van de werkgroep: een stelling met 3 lampen, de vangpotjes, de lakens, de tafel en de lamp.

Voor Ineke werd het bewonen van zo'n groot huis met land in haar eentje toch wel wat begroetelijk. Daarom zette ze de boel te koop en kocht zelf een knus huisje in Amersfoort, dicht bij de kinderen en kleinkinderen. Gelukkig bood de Vallei Horstee uitkomst. Hun grote boerderij "Zandbrink" biedt ruimte op zolder voor onze spullen. Hoe dat in het seizoen zal gaan, zullen we nog bezien. Voor nu is het heel fijn dat alles daar is opgeslagen.

Een nieuwe uitdaging zal ook de nieuwe locatie zijn met betrekking tot de vangsten. Spannend.

Afgelopen jaar hebben we, naast onze 3 reguliere vangavonden, enkele andere natuuractiviteiten ondersteunt.

Zo hebben we in Amersfoort op 21 juni de kortste nacht opgeluisterd bij de Natuurboerderij in Vathorst. Gezinnen uit de buurt kwamen in de boomgaard kamperen en konden bij ons kijken naar nachtvinders of meelopen met vleermuisexperts. We gaven een korte powerpoint inleiding, maar er bleken erg veel kleine kinderen te zijn, waarvoor zoiets toch wat moeilijk was.

Helaas was het zo'n prachtige heldere avond, dat de vlinders pas kwamen toen de meeste kinderen al naar bed gingen.

In een kleine samenstelling hebben we een vangavond georganiseerd in het Von Gimborn Arboretum in Doorn eind augustus. We konden de vrijwilligers daar laten zien wat nachtvinders zijn en dat ze op licht en stroop afkomen. Voor ons zaten er enkele nieuwe soorten vlinders bij. Soorten die op naalddhout of op de hei leven zien wij immers nooit in de Gelderse Vallei.

We waren ook aanwezig bij de manifestatie van de Nacht van de Nacht in de Struintuin van CNM de Schoolsteeg eind oktober. Het was nogal winderig die avond en de rook van de vuurkorven hing in de tuin, zodat we slechts 1 nachtvindersoort op de stroop konden laten zien. Maar we konden wel aan de hand van foto's en brochures vertellen over Nachtvinders. Ook hadden we rottend fruit in de tuin gelegd, waar toch wel andere beestjes op af kwamen.

We hebben weer met veel plezier naar nachtvlinders gekeken en hebben onze waarnemingen doorgegeven aan de Vlinderstichting, via waarneming.nl of telmee.nl. De groep bestaat uit 9 mensen, maar de harde kern wordt gevormd door 6.

Voor 2015 hebben we plannen om rond Zandbrink te kijken wat er vliegt aan nachtvlinders. We gaan weer in Gimborn vangen, maar nu in het voorjaar. Verder zien we wel wat er op ons af komt.

Alice van Hunnik

Werkgroep Dagvlinders

In 2014 ontstond de wens bij het KNNV bestuur om een dagvlinder werkgroep op te richten. In overleg met Alice van Hunnik is besloten om die groep niet samen te voegen met de nachtvlinder groep, maar er een aparte dagvlinder werkgroep van te maken. Vanuit de vlindertuin (hoek Heiligenbergerweg/Groene Zoom) zijn al een aantal jaren vlindertellingen gedaan, in en rondom Leusden. Ook tijdens de ecologische monitoring van de akkerranden is gekeken naar dagvlinders. Er is al redelijk veel kennis aanwezig, bij KNNV leden en andere betrokkenen. De vlinderinventarisaties zullen starten door aan te sluiten bij de inventarisaties van de plantenwerkgroep. De nieuwe dagvlinder werkgroep zal gecoördineerd worden door Jan van Asselt en Marian Marseille.

Marian Marseille

Werkgroep vogels

In april 2014 heeft het bestuur aan Henk Bokkers gevraagd om de werkgroep vogels te gaan trekken als opvolger van Willem van Dijk. Tevens is aan de werkgroep gevraagd een bijdrage te leveren aan onderzoeksgebieden die de KNNV, Afdeling Amersfoort toegewezen krijgt.

De werkgroep heeft geprobeerd iedere maand een excursie te organiseren op niet al te grote afstand van Leusden. Bovendien streeft de werkgroep er naar de duur van de excursies te beperken tot wandelingen van rond drie uur. Dit is ook afhankelijk van het weer. De excursies werden bezocht door 3 tot 8 personen.

Gebieden die in 2014 bezocht zijn

Mei: Heidestein bij Zeist. Bezocht door 3 personen.

Juni: Harderveld bij Harderwijk. Bezocht door 5 personen.

Oktober: Blauwe Kamer. Bezocht door 7 personen.

November: Schuitenbeekdelata. Bezocht door 5 personen.

December: Barneveldse Beek gebied/Emelaer. Bezocht door 6 personen.

Overigens sta ik open voor suggesties betreffende andere dagen of andere tijden van excursies, als daar behoefte aan mag komen.

In 2014 heeft de werkgroep ook meegewerkt aan het tot stand komen van een rapport over de westzijde van de Heiligenbergerbeek. Dit rapport komt in 2015 uit en zal voor het eerst ook een paragraaf bevatten over de vogelstand in het onderzoeksgebied.

In 2014 werkten een aantal leden van de werkgroep mee aan een mussenonderzoek in Amersfoort en Leusden.

Henk Bokkers

Werkgroep Vleermuizen

In 2014 werd het vleermuizen onderzoek in Amersfoort nog gestuurd door de gemeente. Inmiddels is er dus een werkgroep opgericht welke een thuisbasis heeft bij het KNNV. Maar wat bedoelen we dan met 'onderzoek'?

In 2014 en enkele jaren ervoor is een aantal wijken in Amersfoort onderzocht op de aanwezigheid van kraamkolonies van de gewone dwergvleermuis. Deze hebben hun kraamverblijven in oudere woningen en zijn daarom i.v.m. na-isolatie erg kwetsbaar. Zo zijn er in de wijken Liendert, Nieuwland, grote kolonies gezien die al eerder bekend waren. In Liendert is op de Horsten veel gebeurd en zijn raamkozijnen vervangen en woningen geschilderd. Hier zijn kasten opgehangen als mitigatie (plaatsvervangende behuizing die vereist wordt in de Flora en Faunawet). Vraag is nu of de kolonies er nog zitten of verplaatst zijn.

Ook zijn nieuwbouw wijken voorzichtig bekeken. In 2014 is ook begonnen met het zoeken naar winterverblijfplaatsen. Dit gebeurt in hoge gebouwen en bleek mede hierdoor lastiger dan gedacht. In 2015 gaat dit onderzoek onverminderd voort en zijn er inmiddels al ruim 20 vrijwilligers, verdeeld over de stad, aan de slag. Naast het gewone dwergvleermuis-kraamverblijf onderzoek zal ook een onderzoek worden gedaan naar de Laatvlieger, een van de grotere vleermuis soorten van Nederland.

Erik Broer

Werkgroep Determineren

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van vorig jaar (2014) werd door Theo van de Water de wens geuit om het determineren van planten meer aandacht te geven. Na een informatieavond werd door hem een voorzichtig begin gemaakt met het

organiseren van een aantal determineeravonden. Al spoedig bleek in een behoefte te worden voorzien, want de avonden werden goed ontvangen. In 2014 werden in totaal acht determineeravonden gegeven, die elk door 12 - 15 plantenliefhebbers werden bezocht.

Aanvankelijk was het determineren een activiteit, die binnen de werkgroep "Planten" viel. Echter, om praktische redenen is onlangs besloten het determineren als een zelfstandige werkgroep verder te laten gaan. De nieuwe werkgroep "Determineren" zal door Theo van de Water worden gecoördineerd. Voor 2015 is weer een aantal determineeravonden gepland; de eerste avond was al op 15 april jl. Daarnaast is het de bedoeling ook naar buiten te gaan om al struinend door te natuur de opgedane kennis in de praktijk te "toetsen".

Werkgroep Poelen en Sloten

Theo van de Water is voornemens een werkgroep "Poelen en Sloten" op te richten. Uit een eerste inventarisatie onder een kleine groep leden lijkt hiervoor wel belangstelling te bestaan. Een inventarisatie onder alle leden zal nog uitgevoerd worden. De komende maanden zal dan gekeken worden of een werkgroep "Poelen en Sloten" levensvatbaar is. Zowel bij het project "Tabakssteeg" als bij het project "Paardenwed" zal hiermee een begin worden gemaakt, waarbij in eerste instantie alleen gekeken zal worden naar de daar voorkomende amfibieën; eventuele bijzondere "bijvangst" zullen natuurlijk in de rapportage worden meegenomen. Later in het jaar zal op basis van de ervaringen besloten worden of de werkgroep "Poelen en Sloten" bestaansrecht heeft.

Tot zover dit jaaroverzicht met daarin verwerkt de bijdragen van de verschillende werkgroepen

Joop de Wilde
Voorzitter